

Arkiest. n. 209/29.8.2000 M

SYSMÄ 84 Jokiontie

Kivi- ja rautakautisen
Löytöpaikan koekaivaus

Simo Vanhatalo 1999

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi: Jokiontie
 Muinaisjäännöslaji: rautakautinen löytöpaikka ja kivikautinen asuinpaikka?
 Inventointinnumero: 84

Lääni: Itä-Suomen lääni
 Kunta, kunnanumero: Sysmä, 781
 Kylä, kylänumero: Skinnarila, 415
 Tilat, rek.not: Jokionranta VII Lisäjokio ja Mäenpää
 Kiinteistötunnukset: 781-415-1-497 781-415-1-499
 Maanomistajat: Rak.liike E. Reponen Sysmän kunta
 Osoitteet: Torikatu 5 PL. 26
 Postinumero, -toimipaikka: 18100 Heinola 19701 Sysmä

Gt-kartta: 5
 Peruskartta: 312106 Valittula

Peruskoordinaatit: X: 682198
 Y: 312106
 Z: 82.5-83.2 m mpy

Rahoittaja: Museovirasto, koekaivausryhmä
 Tutkimusaika: 6.7.-9.7.1999
 Tutkimustapa: koekaivaus, koekuopat
 Tutkimusala / kaivausala: 4000 m²/22 m²

Kaivauksenjohtaja: Simo Vanhatalo, HuK
 Piirtäjä: Maria Tyynelä, HuK
 Tutkimusavustaja: Jukka Kylli, fil.yo
 Kaivajat: 4, kunnan järjestämiä

Kaivauslöydöt: KM 31961:1-3, saviastian paloja ja kvartsi-iskoksia. Diar. 21.01.2000

Valokuvat: f. 113849-113855, luettelo s. 4, kuvat s. 8-9
 Diat: d. 42158-42167, luettelo s. 4

Gt-karttaote: GT 5, pain. 1996, s. 5
 Peruskarttaote: PK 312106 Valittula, pain. 1985+1993, s. 6
 Kartat: Yleiskartta 1:500, A4, s. 7

Liite: Sysmän palvelu- ja osoitekartta

Aikaisemmat kaivaukset: -
 inventoinnit: -
 tarkastukset: Hannu Poutiainen ja Maria Uotila v. 1998
 muut tutkimukset: -
 muut tiedot: Ks. tarkastuskertomus v. 1998
 löydöt: KM 8312:1-2 tappara ja työkirves, diar. 4.7.1924,
 KM 11011 kirves, diar. 20.4.1939,
 KM 31156:1-2 solki ja tappara, diar. 23.11.1998.

Lähistön muinaisjäännökset: -
 Lähistön löydöt: -

TUTKIMUSPERUSTE

Aikaisempien rautakautisten kirveiden ja soljen löytöpaikan määrittäminen ja oletetun kiinteän muinaisjäännöksen rajojen selvittäminen.

KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Tutkittava kohde sijaitsee noin 1.6 km itäkoilliseen Sysmän kirkosta. Tarkemmin kohde on Sysmän keskustaan johtavan maantien ja Jokiontien risteyksen pohjoispuolella, Majutveden itäpuolella, Ala-Vehkajärvestä Majutveteen laskevan Huitilanjoen länsipuolella. Alue on rakentamaton tonttimaata, jonka pohjoisosassa on pieni peltoalue ja länsiosa on puutarhaa. Tontin keskiosassa on ollut kaksi sähkömuuntajarakennusta, joista uudempi on purettu vuonna 1998. Muuntajarakennuksen perustukset löydettiin kaivauksissa. Lisäksi alueella on sijainnut läntisellä naapuritontilla asuneen sepän hevostalli. Tällä kohtaa oli epämääräinen suorakaiteen muotoinen kivilatamus.

Tontin länsiosa on Sysmän keskustan läpi kulkevan harjanteen itäisin niemeke. Tontin alueella on tehty rakennustöiden yhteydessä erilaisia maansiirtotöitä, mm. pengerryksiä ja vanhojen rakennuskivien hautaamisia (ks. yleiskartta). Varsinaisia ehjiä maa-alueita ei juuri tontilta löydy.

Tontilla kasvaa muutamia vanhoja, isoja havupuita ja nuorempaa lehtipuustoa. Kasvillisuuden seassa on betonisia kaivonrenkaita ym. rakennusjätettä ja useita suurehkoja, maasta irrotettuja kiviä.

Vuoden 1998 irtolöydöt ovat päätien ja Jokiontien risteyksen pohjoispuolella olevalta rakentamattomalta alueelta, josta oli purettu vanha muuntaja. Jonas Strengin ja Eero Mäkelä löysivät tuolloin soljen ja tapparan (KM 31156:1-2) metallinetsimen avulla. Esineet olivat rikkoutuneissa maakerroksissa ja lähellä maan pintaa. Nyt paikalla sijaitsee matala kumpare, jossa on kaltevoisesti sijaitseva siirto- ja maakiviä sekä maahanhautautunutta rakennusjätettä. Paikalla on ajettua maata paikoin noin 30 cm. Paikan läheltä oli aikaisemmin löytynyt tappara ja työkirves KM 8312:1-2, sekä kirves KM 11011.

KAIVAUSMENETELMÄT

Tutkimusalueelle kaivettiin 20 kpl 1x1 m ja 1 kpl 1x2 m suuruisia koekuoppaa, jotka mitattiin 35 goonin suuntaiseen kaivauskoordinaatistoon. Koekuoppaa 512/199, josta löytyi saviastianpaloja, laajennettiin 1x2 m:in. Koekuoppien sijoittamiseen vaikutti ensisijaisesti vuonna 1998 löydettyjen rautakautisten esineiden löytöpaikat ja tontin maastomuodot. Koekuoppien etäisyydet toisistaan vaihtelivat 5-15 m. Löydöt otettiin talteen keskimäärin 5 cm:n kerroksissa.

Kaivausvälineinä käytettiin lapioita turpeen poistossa sekä lastoja multa- ja hiekkakerroksia kaivettaessa. Koekuopista ja sen ympäristöstä laadittiin yleiskartta mittakaavaan 1:500. Korkeusluku siirrettiin koekaivausalueen luoteispuolella olevasta valtakunnallisesta kiintopisteestä. Kaikki kaivausten vaaitusluvut muunnettiin absoluuttisiksi korkeusluvuiksi (m mpy).

Koekuopista ei piirretty tasokarttoja, koska niissä ei näkynyt mitään selkeitä maakerrostumia. Tutkimusalueelta otettiin 7 mustavalkovalokuvaa ja 10 diakuvaa. Lähistön avoimet maanpinnat tarkastettiin ja tutkimusalueen itäosa tutkittiin metallinilmaisimen avulla. Kaivausten lopussa koekuopat peitettiin.

KAIVAUSHAVAINNOT

Tutkittavan alueen vuoden 1998 löytöpaikka sijaitsi ilmeisesti äskettäin puretun sähkömuuntajarakennuksen ympäristössä. Koekaivauksissa paikalla ei enää ollut rikkoutunutta maanpintaa, vaan tiheä heinikko. Koekuopasta ?? löytyi kyseisen sähkömuuntajan perustukset. Paikalla oli muutamia kiviä ja hieman rakennusjätettä. Paikalla oli sinne ajettua maata paikoin noin 30 cm vahvuudelta. Alueella ei ollut mitään merkkejä rautakautisesta toiminnasta. Tutkimusalueen itäreunan suorakaiteen muotoisen kivirakennelman (501/205) käyttötarkoitusta ei saatu selville. Sen viereen tehdystä koekuopasta löytyi vain rautanauvoja.

Lähes kaikista tutkimusalueen länsiosan koekuopista löytyi nykyaikaista rakennusjätettä ja talouksesineistöä. Tontin pohjoisosan peltoalue oli täysin löydötön. Puutarha-alueen koekuopista tuli paikoin runsaasti resentejä rautaesineitä ja niiden katkelmia. Tämä viittaa paikalla asuneen sepän toimintaan. Löytöjen seassa ei kuitenkaan ollut esihistoriallista materiaalia.

Koekuoppien perusteella alueen maaperä oli paikoin savensekaista hiekkamaata, joka voisi viitata paikan olleen vanhaa joen tai järven rantaa.

LÖYDÖT JA LÖYTÖMÄÄRÄT

Koekuoppien löytömäärä koostui enimmäkseen resenteistä esineistä ja niiden katkelmista. Yhdestä koekuopasta (512/199-200) löytyi 2 saviastian palaa, jotka ajoittunevat kampakeraamiseen aikaan. Nämä saviastian palat olivat kuluneita ja niiden kampamaiset leimakoristeet erottuivat huonosti. Toisessa palassa oli kuoppia. Muu löytömateriaali koostui osittain paikalla olleiden rakennusten jätteistä (rautanauloista ym. metallin kappaleista) ja osittain muusta asumiseen liittyvästä materiaalista (posliinin, fajanssin ja lasin kappaleista ym.). Lähistöllä olleesta sepän pajasta oli peräisin muutamat kuonan kappaleet. Mitään rautakauteen viittaavaa aineistoa ei löydetty.

YHTEENVETO

Jokiontien tutkimusalueella on sijainnut entisen sepän hevostalli ja kaksi sähkömuuntajarakennusta, joten alueen alkuperäiset maakerrokset olivat pahoin tuhoutuneet. Vaikka alueelta oli useita rautakautisiksi ajoitettuja esinelöytöjä, ei koekaivauksissa löydetty mitään esihistoriallisia esineitä eikä edes niiden katkelmia. Alueen itäosan koekuopan sekoittuneesta maakerroksesta löytyi kaksi kivikauteen ajoittuvaa saviastian palaa, mutta tämänkään aikakauden asuinpaikkaa ei voitu tutkimuksissa havaita. Koekuopista löytyi myös muutama kvartsi-iskos, mutta niitä ei voida varmuudella ajoittaa kivikauteen.

Tutkimustuloksena voidaan todeta, että alueella ei ole kiinteää muinaisjäännöstä, joten alueen rakentamiselle ei voida asettaa muinaismuistolain määräämää esittä. Alueen lähistön rakentamista tulee kuitenkin seurata, koska aikaisemmat rautakautiset löydöt ja koekaivauksissa esiintulleet kivikauteen ajoittuvat saviastian palat antavat viitteitä lähellä olevasta muinaisesta asutuksesta.

Helsinki 22.08.2000

Simo Vanhatalo

Simo Vanhatalo, HuK

VALOKUVALUETTELO

SYSMÄ Jokiontie

kuvaaja: Simo Vanhatalo 1999
negatiivikoko: 6x6

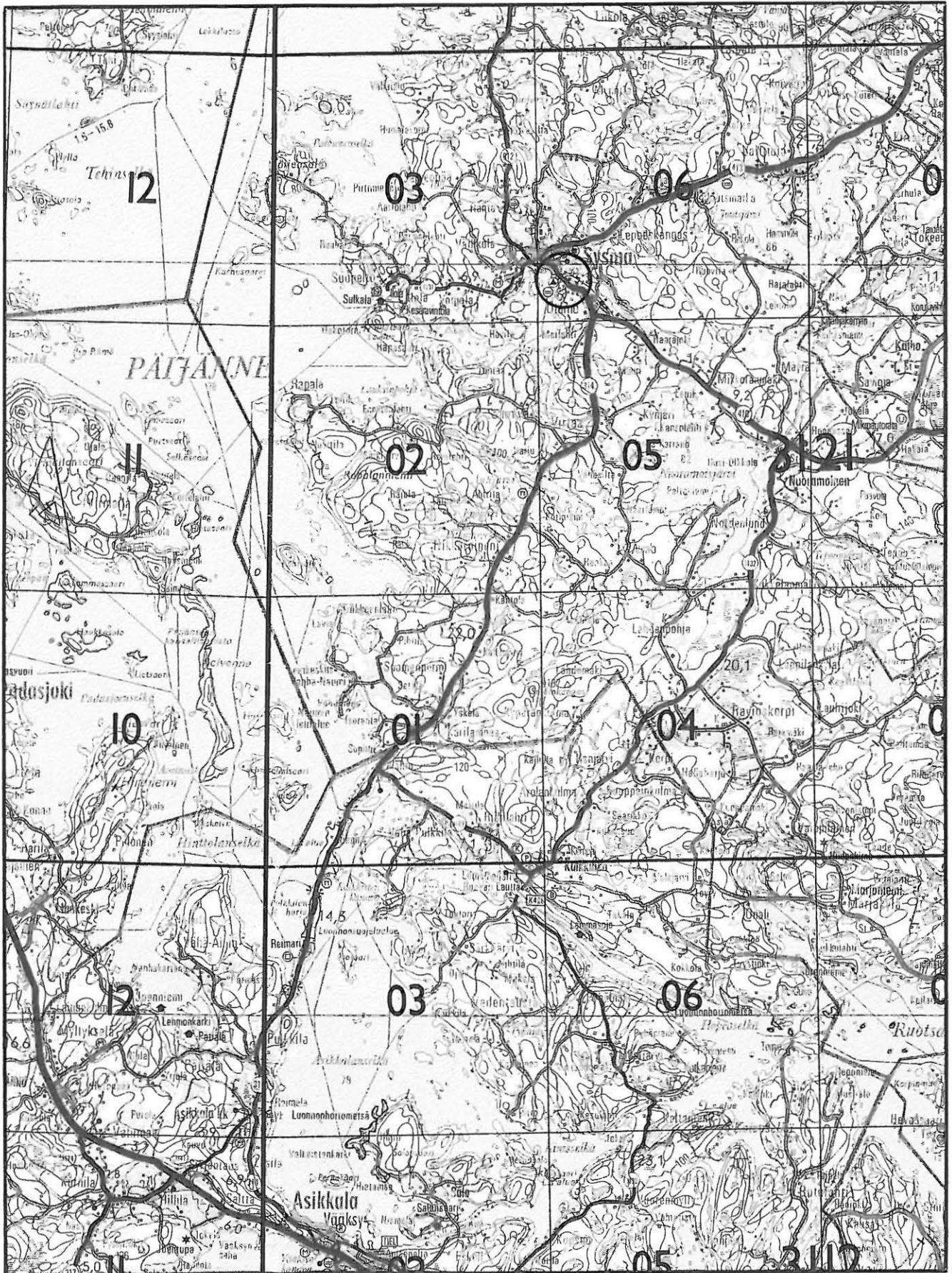
- F.113849 / K.1 Tutkimusalueen länsiosaa ja Jokiontien viitta, kuvattu eteläkaakosta.
- F.113850 / K.2 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu koillisesta.
- F.113851 / K.3 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu itäkaakosta.
- F.113852 / K.4 Tutkimusalueen pohjoisosaa, taustalla Sysmäntien 11 asuinrakennus, kuvattu idästä.
- F.113853 / K.5 Tutkimusalueen pohjoisosan puutarhaa, kuvattu Sysmäntien 11 tontinrajalta luoteesta.
- F.113854 / K.6 Tutkimusalueen kaakkoisosaa, vuonna 1998 löytyneiden soljen (KM 31156:1) ja tapparan (KM 31156:2) löytöpaikkaa, kuvattu etelälounaasta.
- F.113855 / K.7 Koekuopan 510/199 kivikkoa, kuvattu itäkaakosta.

DIALUETTELO

SYSMÄ Jokiontie

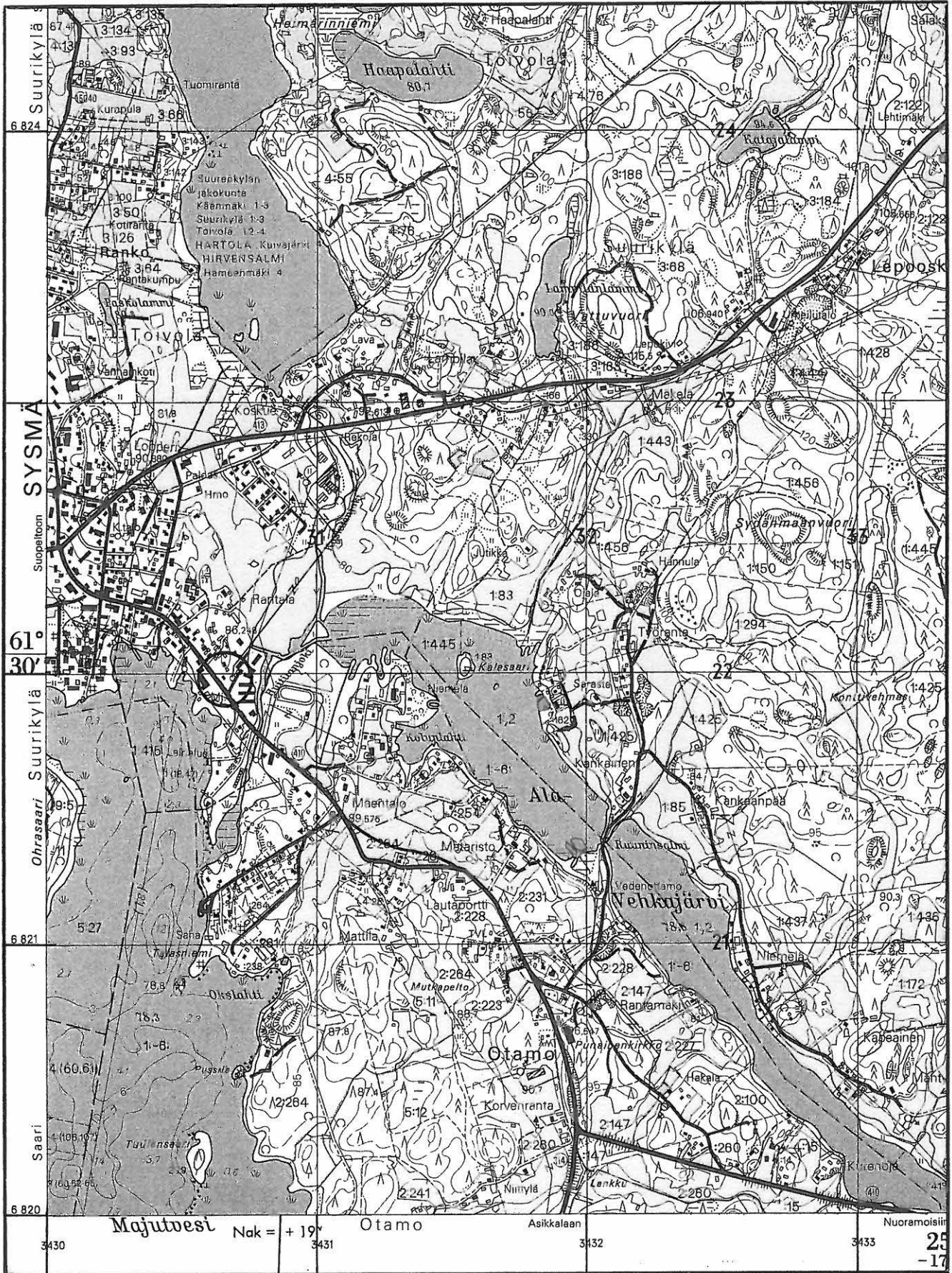
kuvaaja: Simo Vanhatalo 1999
filmikoko: 24x36

- D.42158 Tutkimusalueen länsiosaa ja Jokiontien viitta, kuvattu eteläkaakosta.
- D.42159 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu pohjoisesta.
- D.42160 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu itäkaakosta.
- D.42161 Tutkimusalueen itäosan koekuoppia, kuvattu etelälounaasta.
- D.42162 Tutkimusalueen pohjoisosaa, taustalla Sysmäntien 11 asuinrakennus, kuvattu idästä.
- D.42163 Tutkimusalueen pohjoisosan puutarhaa, kuvattu Sysmäntien 11 tontinrajalta luoteesta.
- D.42164 Tutkimusalueen kaakkoisosaa, vuonna 1998 löytyneiden soljen (KM 31156:1) ja tapparan (KM 31156:2) löytöpaikkaa, kuvattu etelälounaasta.
- D.42165 Tutkimusalueen kaakkoisosaa, vuonna 1998 löytyneiden soljen (KM 31156:1) ja tapparan (KM 31156:2) löytöpaikkaa, kuvattu pohjoiskoillisesta.
- D.42166 Tutkimusalueen keskiosassa olleen sähkömuuntajan paikkaa, kuvattu pohjoiskoillisesta.
- D.42167 Koekuopan 510/199 kivikkoa, kuvattu itäkaakosta.

Sysmä Jokiontie
Pk 312106 Valittula p. 1985+1993
X: 682198 Y: 312106 ±10m Z:

S. Vanhatalo 1999

SYSMÄ Jokiontie

Kuva 1 F. 113849
Tutkimusalueen länsiosaa ja Jokion-
tien viitta, kuvattu eteläkaakosta.

Simo Vanhatalo 1999

Kuva 2 F. 113850
Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu
koillisesta.

Kuva 3 F. 113851
Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu
itäkaakosta.

Kuva 4 F. 113852
Tutkimusalueen pohjoisosaa, taustalla
Sysmäntie 11 asuinrakennus, kuvattu
idästä.

SYSMÄ Jokiontie

Simo Vanhatalo 1999

Kuva 5 F. 113853

Tutkimusalueen pohjoisosan puutarhaa, kuvattu Sysmäntie 11 tontinrajalta luteesta.

Kuva 6 F. 113854

Tutkimusalueen kaakkoisosaa, vuonna 1998 löytyneiden soljen (KM 31156:1) ja tapparan (KM 31156:2) löytöpaikkaa, kuvattu etelälounaasta.

Kuva 7 F. 113855

Koekuopan 570/199 kivikkoa, kuvattu itäkaakosta.